

NGK Utbygging AS
Postboks 4270 Nydalen
0401 OSLO

Vår dato: 24.04.2020
Vår ref.: 201201444-52
Arkiv: 312
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Anne Johanne Rognstad
22959445/ajr@nve.no

NVE gir tillatelse til å endre slukeevnen og installert effekt i Røvassåga kraftverk i Rana kommune

NVE gir NGK Utbygging AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til å øke slukeevnen i Røvassåga kraftverket fra 4,4 m³/s til 5,86 m³/s, og endre minste slukeevne fra 0,45 m³/s til 0,39 m³/s. Videre gis det tillatelse til å øke installert effekt fra 4,95 MW til 6,7 MW. Produksjonen vil øke med ca. 4,9 GWh/år. Etter NVEs vurdering er ulemperne for allmenne interesser små sammenlignet med konsesjonsgitt løsning.

Bakgrunn

NGK Utbygging AS ble 03.07.2015 tildelt konsesjon for Røvassåga kraftverk (NVE ref. 201201444-28). Vedtaket ble påklaget og saken ble oversendt OED for endelig avgjørelse. OED opprettholdt den 23.01.2017 NVEs vedtak om konsesjon til Røvassåga kraftverk.

NVE hadde følgende oppsummering i konsesjonen som ble gitt 03.07.2015:

«I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Røvassåga kraftverk vil være et bidrag til fornybar energiproduksjon med begrensede miljøeffekter. NVE mener at konfliktene ved en utbygging i hovedsak er knyttet opp mot reindriftsinteresser og landskap. NVE mener at en utbygging som omsøkt vil kunne medføre negative virkninger for reindriftsinteressene i området, men at disse vil være akseptable gitt tilpasning av anleggsperiode og krav om at adkomstveien stenges med bom. Røvassåga renner i stryk og små fosser gjennom prosjektområdet. Om lag halvparten av omsøkt strekning er allerede utnyttet i eksisterende Storrøvatnet kraftverk. NVE mener at landskapet som påvirkes ligger såpass skjult i terreng og av vegetasjon at konsekvensene for det helhetlige landskapet vil bli moderate. Tiltakets konsekvenser for biologisk mangfold har også vært et tema i NVEs vurdering.»

Søknad om økt slukeevne

NGK Utbygging AS har sendt inn en søknad om å få øke slukeevnen i kraftverket fra 4,4 m³/s til 5,86 m³/s. De søker også om å endre minste slukeevne fra 0,45 m³/s til 0,39 m³/s. Søknaden er datert 21.01.2019. En økning i slukeevnen fra 4,4 m³/s til 5,86 m³/s tilsvarer en økning fra 143 prosent til 191 prosent av middelvannføringen. Dette vil øke produksjonen med ca. 4,9 GWh, fra 15,6 GWh til 20,5

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

GWh. NGK har oppgitt et kostnadsestimat på 75 mill. kr og en utbyggingskostnad på 3,65 kr/kWh for planendringen. Konesjonsgitt løsning har et kostnadsestimat på 60 mill. kr som gir en utbyggingspris på 3,84 kr/kWh. Videre er det søkt om å øke installert effekt fra 4,95 MW til 6,7 MW. NVE viser til søknaden for flere detaljer.

Røvassåga ligger i Rana kommune i Nordland. Nedslagsfeltet til Røvassåga ligger i all hovedsak innenfor Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, men inntaket ligger ca. 200 meter nedstrøms grensen til nasjonalparken. Røvassåga renner gjennom Røvassdalen og ned til samløpet med Blakkåga. På omsøkt elvestrekning renner Røvassåga hovedsakelig i sørvestlig retning, raskt og til dels i stryk og mindre fossefall gjennom en bekkekløft med sparsomt med vegetasjonen og mye blankskurt berg. Elven renner relativt nedskjært i terrenget gjennom skogkledte dalsider. Storrøvatnet er et eksisterende minikraftverk som ligger på deler av utbyggingsstrekningen til Røvassåga kraftverk.

Høring og behandlingsprosess

Etter NVEs vurdering er ikke saken så omfattende at det kreves kunngjøring og bred offentlig høring. Saken ble sendt på høring til Rana kommune, Fylkesmannen i Nordland, Nordland fylkeskommune, Naturvernforbundet i Rana og omegn og Rana jeger- og Fiskerforening den 09.01.2020. Nedenfor følger en oppsummering av mottatte høringsuttalelser. For fullstendig innhold i høringsuttalelsen viser vi til våre nettsider.

Rana kommune (17.02.2020) skriver at de tidligere har uttalt at det er av avgjørende betydning for vannmiljøet at det settes vilkår om slipp av tilstrekkelig minstevannføring hele året som er tilpasset vassdraget. Av hensyn til landskapsopplevelsen og hensynet til trivielle vassdragstilknyttede planter og arter for øvrig forutsettes det opprettholdt tidligere vedtatte minstevannføring på 570 l/s i tiden 1 .8-30.9 og 70 l/s ellers i året. For øvrig har kommunen ingen kommentarer.

Nordland fylkeskommune (21.02.2020) skriver i sin uttalelse at fylkestinget frarådet NVE å gi tillatelse til bygging av Røvassåga kraftverk i første runde. De merker seg at planendringssøknaden kun omhandler endring av kraftverkets slukeevne og forutsetter at konsesjonsgitt regime for minstevannføring opprettholdes. Fylkesråden har derfor ingen videre kommentarer til søknaden.

Naturvernforbundet i Rana og omegn (21.02.2020) stiller krav om ny konsesjonsbehandling i sin uttalelse. De begrunner dette med at bestemmelsene i naturmangfoldlovens §8 (kunnskapsgrunnlaget) og kulturminnelovens §2 og §20 ikke er møtt. Naturvernforbundet har fokusert på følgende punkter i sin uttalelse:

- Hva utvidet slukeevne og redusert minste slukeevne vil ha å si for den naturlige vannføringsdynamikken i elva.
- Mangelen på kunnskap om hva dette vil ha å si for de fuktighetskrevene artene i bekkekløfta.
- Mangel på vurdering av CO₂-utslippene fra drenerte myrer i Røvassdalen etter utbygging.
- Ingen vurdering av den ikoniske betydningen dalføret og elva har i norsk og internasjonal kultur- og filmhistorie.

NVEs vurdering av planendringen

Søker oppgir at produksjonen vil øke fra 15,6 GWh til 20,5 GWh ved å ende slukeevnen i henhold til planendringssøknaden. Dette vil redusere utbyggingsprisen fra 3,84 til 3,65 kr/kWh. Søker oppgir at planendringen er et resultat av en optimalisering av prosjektet, siden økt slukeevne vil medføre en bedre samfunnsøkonomisk utnyttelse av vassdraget ved at man utnytter mer av flomtoppene. Søker understreker at den konsesjonsgitte slukeevnen på 4,4 m³/s tilsvarer 143 prosent av middelvannføringen,

og at dette er en relativ beskjeden utnyttelse av det tilgjengelige vannet sammenlignet med andre småkraftprosjekter.

Planendringssøknaden legger opp til en slukeevne på 191 prosent av middelvannføringen. NVE vurderer dette til å være en normal utnyttelse av vassdraget i forbindelse med vannkraftutbygginger. Driftstiden for kraftverket vil øke noe med en høyere største slukeevne og en lavere minste slukeevne. Dette vil føre til flere dager med bare minstevannføring i vassdraget, jf. tabell 1 nedenfor. I et middels år vil dager med overløp ved inntaket reduseres med 21 dager, mens dager hvor kraftverket står på grunn av for lite tilsig reduseres fra med 6 dager. Samlet vil kraftverket være i drift i 27 dager mer med endringen i slukeevnen enn ved konsesjonsgitt løsning.

Tabell 1: Antall dager kraftverket må stå med konsesjonsgitt løsning og med planendringen. Minstevannføringen er samme som i gjeldende konsesjon.

Konsesjonsgitt løsning			
Vannføring	Tørt år	Middels år	Vått år
Vannføring > Q _{max} + mvf	50	80	119
Vannføring < Q _{min} + mvf	178	110	106
Planendringssøknad			
Vannføring	Tørt år	Middels år	Vått år
Vannføring > Q _{max} + mvf	30	59	86
Vannføring < Q _{min} + mvf	168	104	70

Både Rana kommune og Nordland fylkeskommune skriver i sin uttalelse at de ikke har nye merknader til prosjektet så lenge den konsesjonsgitte minstevannføringen ikke endres. Det er ikke søkt om endringer i minstevannføringen. Naturvernforbundet skriver i sin uttalelse at den naturlige vannføringsdynamikken i Røvassåga vil bli betydelig redusert som følge av endret slukeevne, og at dette vil ha negative konsekvenser for miljøet langs elven.

I NVEs vedtak av 03.07.2015 mente vi at konfliktene ved en utbygging i hovedsak er knyttet opp mot reindriftsinteresser og landskap. Økt slukeevne vil ikke endre forholdet til reindriftsinteressene siden dette i størst grad er knyttet til anleggsarbeid, ferdsel og tekniske inngrep. NVE vil derfor ikke kommentere dette nærmere.

Økt slukeevne vil endre vannføringsdynamikken og på den måten kunne påvirke landskapet og ev. brukerinteresser. I vårt opprinnelige vedtak ble det lagt vekt på at utbyggingsstrekningen ligger skjult i terreng og i liten grad er eksponert. Det ble også lagt vekt på at influensområdet ikke var tilrettelagt for eller hadde høy brukerfrekvens som innfallsport i nasjonalparken. Samtidig mente NVE at ca. halvparten av utbyggingsstrekningen allerede er berørt av eksisterende Storrøvatnet kraftverk, og at området derfor allerede var påvirket av kraftutbygging. Med bakgrunn i dette mente NVE at konsekvensene for det helhetlige landskapet og for brukerinteressene ville bli moderate.

En vannføringsreduksjon som følger av endringen i slukeevnen vil være synlig fra områdene nær Røvasselva, men i liten grad for det større landskapsrommet. I konsesjonen til Røvassåga kraftverk er det satt krav om slipp av minstevannføring for å opprettholde elva som lokalt landskapselement. NVE fastsatte en minstevannføring på 570 l/s i tiden 1.5-30.9 og 70 l/s resten av året for Røvassåga kraftverk.

Minstevannføringsslipet er ikke omfattet av planendringen. Endringen i vannføringsdynamikken vil etter NVEs vurdering kunne ha noe lokal negativ effekt, men sammenlignet med konsesjonsgitt løsning mener vi at de negative konsekvensene vil være små. Slik NVE vurderer planendringssøknaden vil endringen i slukeevnen ha liten innvirkning på landskap og brukerinteresser.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av anmodningen om konsesjonsplichtvurdering legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i denne søknaden med tilhørende miljønotat, opprinnelig søknad om tillatelse til bygging av Røvassåga kraftverk, høringsuttalelser og NVEs egne vurderinger. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak, og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, tatt i betraktning tiltakets omfang og risiko for skade, jf. naturmangfoldloven § 8. Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om eventuelle virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet. Føre-var-prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 9.

På utbyggingsstrekningen til Røvassåga kraftverk er det registrert en bekkekløft med C-verdi (lokal verdi) og gubbeskjegg (NT) på enkelte gamle trær langs bekkekløfta. Biologene som har undersøkt influensområdet i forbindelse med opprinnelig søknad uttaler at det er et visst potensiale for flere rødlistede lavarter på gamle grantrær, men at skogsdrift har påvirket skogen. Det er også biologens vurdering at gubbeskjegg neppe vil bli påvirket av utbygging, og at arten best ivaretas gjennom fravær av hogst. Planendringen vil ha påvirkning vannføringsdynamikken og fuktmiljøet i elven sammenlignet med konsesjonsgitt løsning. Samtidig vil minstevannføringen bidra til å opprettholde et visst fuktmiljø i elven, og vi mente i vårt opprinnelige vedtak at minstevannføringen skulle avbøte konsekvensene for naturtypen bekkekløft og fuktighetskrevede arter tilknyttet berørt elvestrekning. Det er, som OED påpeker i sin klageavgjørelse, viktig at minstevannføringen opprettholdes forbi inntaket til Storrørvatnet kraftverk, som allerede utnytter deler av fallet.

Det er også avgrenset en lokalitet med elvedelta med nasjonal verdi (A) i området hvor Røvassåga, Blakkåga og Svartisaåga møtes. Deltaområdet er 5 446,1 daa og er dannet ved oppfylling av avsetninger i et basseng med materiale transportert fra 3 ulike vassdrag (Blakkåga, Svartisaåga og Røvassåga). Naturtypen er avgrenset opp mot kraftstasjonsplasseringen til Røvassåga kraftverk. I vår opprinnelige vurdering av Røvassåga kraftverk vurderte vi tiltaket ikke ville ha innvirkning på verdiene knyttet til denne naturtypen, fordi Røvassåga har liten innvirkning på sedimenteringen i deltaområdet – i motsetning til de to andre elvene. Vi har derfor ikke drøftet dette ytterligere i dette vedtaket.

En endring i slukeevnen vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

Om kravet om ny konsesjonsbehandling

På grunn av at søknaden om endret slukeevne vil endre vannføringsdynamikken i Røvassåga krever Naturvernforbundet en ny fullverdig konsesjonsbehandling med ny og grundigere biologisk mangfoldundersøkelse. De begrunner dette med at kravene naturmangfoldlovens § 8 (kunnskapsgrunnlaget) og kulturminnelovens § 2 og § 20 ikke er tilfredsstilt. Naturvernforbundet mener

at kunnskapsgrunnlaget for fuktighetskrevende arter, bekkekløftmiljøet og myrområdet er for dårlig. Videre mener de at dalføret og elva har verdi for norsk og internasjonal kultur- og filmhistorie, knyttet til filmatiseringen av Knut Hamsuns roman «Markens Grøde» i 1921. Naturvernforbundet peker på at dette er et tema som ikke er vurdert i første konsesjonsrunde.

NVE vil understreke at dette ikke er en ny konsesjonsrunde, og vil i denne omgang kun vurdere forhold som påvirkes av endret slukeevne. Dette er vurdert i kapitelet ovenfor. Slik vi ser det har det ikke kommet frem momenter som gjør at konsesjonsspørsmålet burde vurderes på nytt.

Oppsummering

Endringen i slukeevne vil gi en produksjonsgevinst på 4,9 GWh/år i fornybar energiproduksjon. Endringen vil gi en vannføringsreduksjon i Røvassåga, men endringen vil ikke føre til nye tekniske inngrep sammenlignet med konsesjonsgitt løsning. Redusert vannføring i Røvassåga vil kunne påvirke landskapet og brukerinteressene lokalt, men NVE mener at konsekvensene av planendringen er små sammenlignet med konsesjonsgitt løsning. Endringen i vannføringsdynamikken vil ha negativ påvirkning på fuktmiljøet i bekkekløften, og arter knyttet til denne, men NVE har i dette vedtaket lagt vekt på at verdiene for biologisk mangfold er av lokal verdi, og at minstevannføringen vil bidra til å opprettholde et visst fuktmiljø i elven. Vi mener at vilkårene i konsesjon 03.07.2015 av fortsatt vil ivareta de allmenne interessene knyttet til vassdraget i tilstrekkelig grad.

NVEs konklusjon

NVE gir NGK Utbygging AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til å øke slukeevnen i Røvassåga kraftverket fra 4,4 m³/s til 5,86 m³/s, og endre minste slukeevne fra 0,45 m³/s til 0,39 m³/s. Videre gis det tillatelse til å øke installert effekt fra 4,95 MW til 6,7 MW. Produksjonen vil øke med ca. 4,9 GWh/år. Etter NVEs vurdering er ulempene for allmenne interesser små sammenlignet med konsesjonsgitt løsning.

Øvrige vilkår i konsesjon av 03.07.2015 med tilhørende merknader, forblir uendret.

Om klage og klagerett

Dere kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jmfør forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Brit Torill Haugen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland
Naturvernforbundet i Rana og omegn v/Dag Johansen
NGK Utbygging AS v/Jon Olav Volden
Nordland fylkeskommune
Rana kommune